

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11180524
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

09 Aralık 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN YÜKSEL TAŞKIN'IN
TBMM 7/17195 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

İzmir'in Gaziemir Emrez Mahallesi'nde bulunan atıl durumdaki akü geri kazanım fabrikası sahasındaki radyoaktivite bulaşmış çürük atıklar önemli bir çevre ve halk sağlığı sorunu yaratmakta ve "İzmir'in Çernobili" olarak anılmaktadır. Bu atıkların temizlenmesi konusu yıllardır sorumlu merkezi yönetim birimleri tarafından görmezden gelinmiştir.

Mezkûr alanın çevresel iyileştirme faaliyetlerini yürütmek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu'nun (NDK) 08.03.2023 tarihli ve 2023-154. sayılı kararı ile EKO VAR Çevre Grup Geri Dönüşüm Atık Depolama İnş. Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.'ye yetki verilmiştir. EKO VAR şirketinin Gaziemir Belediyesi'ne yazdığı 03.07.2024 tarih ve Sayı: 2024-06/006 yazıda ise 08.07.2024 itibari ile saha çalışmalarına başlanacağı belirtilmiştir. Çalışmaların 2025 yılının Mart ayında tamamlanması öngörülmektedir.

Ancak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün 13 Eylül 2024 tarihli yazısından öğrenildiğine göre Çevresel İyileştirme Planı ve İş Termin Planı, NDK'nin 08.03.2023 tarihli çevresel iyileştirme çalışmalarına izninden sonra hazırlanmış ve 12.7.2024'de onaylanmıştır. EKOVAR ise ancak 24.7.2024'de çalışmalarına başlamıştır. Çalışma esnasında gaz emisyonu ortaya çıkınca 25.7.2024'de çalışmalar durdurulmuş. Henüz atık sınıflandırılması ve sevkiyat ise yapılmamıştır.

NDK'dan alınan bilgiye göre EKOVAR Şirketi'nin radyoaktivite ölçümleri ve sahadaki çalışmaları, NDK tarafından yetkilendirilmiş A tipi uluslararası gözetim firmasının gözetiminde yapılacak radyoaktif atıkları Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) alacaktır. Çalışmalar, Turanlar Atık Yönetimi Geri Dönüşüm Çevre Özel Sağlık Hizmetleri ve Enerji Nakliyat A.Ş.'ye verilen 10.08.2017 tarihli 12509 sayılı ÇED olumlu kararına göre yapılacaktır. Ayrıca NDK, çalışmaların NDK, TENMAK ve İzmir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün katılımıyla oluşturulan komisyon tarafından denetlendiğini belirtmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) EKOVAR, Gaziemir Belediyesi'ne sunulan yazıyı 03.07.2024 tarihinde yazarken henüz Çevresel İyileştirme Planı ve İş Termin Planı onaylanmamış durumdadır. Buna rağmen şirket çalışmalara 08.07.2024 tarihinde başlayacağını taahhüt etmiştir. Açık olarak EKOVAR belediyeye yanlış bilgi vermektedir. NDK, TENMAK ve İzmir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün katılımıyla oluşturulan komisyon, EKOVAR'a bu konuyu sormuş ya da ikazda bulunmuş mudur?
- 2) 24.7.2024'de başlatılan çalışma bölgede yoğun gaz çıkışı olması sebebiyle ertesi gün durdurulmuştur. Halen de yoğun bir koku bölgede yaşayanları rahatsız etmektedir. Yakınlarında okul, AVM ve semt garajı olduğu bilinen bu bölgede, halkı gazdan korumak için bir tedbir alınmış mıdır?
- 3) 25.7.2024'de durdurulan çalışmalara ne zaman başlanacaktır? Yaşanan bu duraklama nedeniyle, Mart 2025'de bitirileceği söylenen temizlik çalışmalarında gecikme öngörülmekte midir?
- 4) NDK tarafından yetkilendirilmiş A tipi uluslararası gözetim firmasının gözetiminde, NDK, TENMAK ve İzmir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün katılımıyla oluşturulan komisyon, bölgede gaz emisyonu çıkacağını nasıl öngörememiştir?
- 5) EKOVAR şirketinin yapacağı çalışmalar, 10.08.2017 tarihli ÇED olumlu kararının dayanağı olan ÇED raporuna uygun mudur?
- 6) TENMAK, alandan çıkacak radyoaktif atıkları nerede saklayacaktır? Bu büyüklükte ve derinlikte yeri var mıdır?
- 7) Gözetim yapacak NDK tarafından yetkilendirildiği söylenen A tipi uluslararası gözetim firması, sözleşmeye uygun şekilde lisanslanmış uluslararası bir firma mıdır?

CEVAPLAR

- 1) Bakanlığımızın 07.07.2024 tarihli yazısı ile söz konusu firmaya NDK tarafından dosyaya uygunluk verilmesi sonrasında Bakanlığımızca da çevresel iyileştirme faaliyetinin başlatılabileceğine dair yazının gönderilmesine müteakip sahada çalışmalara başlanması gerektiği bildirilmiştir.
- 2) Meydana gelen gaz çıkışı neticesinde sahadaki çalışmalar durdurulmuştur. Emisyona sebebiyet veren atıkların yönetimine ilişkin bilimsel çalışma yapılması istenilmiştir. Söz konusu firma tarafından Aksaray Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü öğretim elemanlarına hazırlatılan teknik rapor doğrultusunda çalışmalara devam edilmektedir.
- 3) Sahada çalışmalara başlanmış olup, Çevresel İyileştirme Planında belirlenen iş takvimine göre sahadan atıkların kaldırılması sonrasında Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında alınacak numunelerin analiz sonuçlarına göre; sahada bir kirlilik olup olmadığı, kirlilik tespit edilmesi halinde kirliliğin yayılım ve boyutuna göre sahadaki sürecin ne zaman biteceği belirlenecektir.
- 4) Söz konusu sahada uzun yıllar öncesine dayanan ve içeriği belli olmayan bir depolama var olup, bu sebeple çalışma sırasında tespit edilecek olan içeriği belli olmayan bir atıkla karşılaşılması durumunda çalışma durdurulacak ve gerekli akademik destek alındıktan sonra çevre ve insan sağlığına olumsuz bir etki olmayacak şekilde süreç yönetilecektir.
- 5) Söz konusu "*Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Sahanın Temizlenmesi ve Elde Edilen Kurşunun Geri Kazanımı*" konulu proje için 10.08.2017 tarihinde ÇED Olumlu kararı verilmiştir.
- 6) 08.07.2005 tarihli ve 25869 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliği'ne uygun olarak radyoaktif ile kontamine olmuş atıklar TENMAK'ın İstanbul Çekmece Tesisi'ne gönderilecektir.
- 7) A tipi uluslararası gözetim şirketi uygunluk belgesi işlemleri 07.04.2016 tarihinde yürürlüğe giren "Uluslararası Gözetim Şirketlerinin Radyasyon Ölçümü Yapabilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar" çerçevesinde NDK tarafından yapılmaktadır.